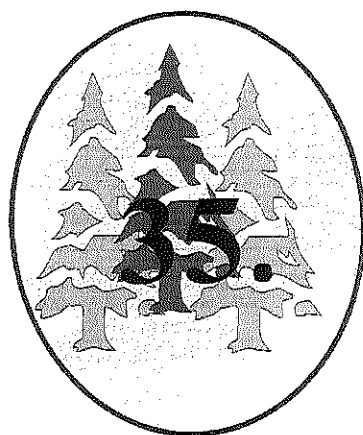

**SRPSKO VETERINARSKO DRUŠTVO
SERBIAN VETERINARY ASSOCIATION**

**ZBORNIK RADOVA I
KRATKIH SADRŽAJA**

**35. SAVETOVANJE VETERINARA SRBIJE
35TH CONFERENCE OF SERBIAN VETERINARIANS**

**Hotel Palisad – Zlatibor, 6-8. septembar 2024.
Hotel Palisad – Zlatibor, September 6th – 8th, 2024**

35. SAVETOVANJE VETERINARA SRBIJE
Zlatibor, 6-8. septembar, 2024.

Organizator / Organizer:
SRPSKO VETERINARSKO DRUŠTVO

Suorganizatori / Co-organizer:
Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beograd

Pokrovitelj / Patron:
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za vetrinu
Veterinarska komora Srbije

Predsednik SVD-a / President of SVA: Prof. dr Milorad Mirilović, dekan FVM

Organizacioni odbor / Organizational board:

Predsednik/President: Slađan Nešić

Potpredsednici/Vice-presidents: Branislav Vejnović, Branko Suvajdžić
i Miodrag Rajković

Sekretar/Secretary: Jasna Stevanović

Tehnički sekretar/Technical secretary: Katarina Vulović

Marketing menadžeri/Marketing managers: Jelena Janjić i Maja Gabrić

Programski odbor / Programme committee:

Vladimir Dimitrijević (predsednik), Danijela Kirovski, Sonja Radojičić, Vanja Krstić,
Milan Maletić, Milutin Đorđević, Dragan Šefer, Tamaš Petrović, Ivan Vujanac, Tatjana Baltić,
Ljubiša Veljović, Drago Nedić, Neđeljko Karabasil, Milan Hadži - Milić

Počasni odbor / Honorary committee:

Aleksandar Martinović, Živko Matijević, Ivan Bošnjak, Jakov Nišavić, Negoslav Lukić, Saša
Bošković, Mišo Kolarević, Radivoj Anđelković, Nenad Budimović, Velibor Kesić, Ranko Savić.

Sekretarijat / Secretariat:

Slobodan Stanojević, Marko Pajić, Ivan Miloš, Miodrag Bošković, Katarina Nenadović,
Milutin Simović, Miloš Petrović, Zoran Rašić, Milan Đorđević, Predrag Maslovarić, Zoran Jevtić,
Vesna Đorđević, Zoran Knežević, Vojislav Arsenijević, Ljubinko Šterić, Vladimir Nešić, Dragutin
Smoljanović, Dobriša Jakić-Dimić, Bojan Blond, Milica Lazić, Laslo Matković, Darko Bošnjak,
Petar Milović, Nenad Pašalić, Nikola Milutinović, Mirjana Ludoški, Gordana Žugić, Dragan
Knežević, Miodrag Milković.

Izdavač:

Srpsko veterinarsko društvo, Beograd

Za izdavača:

Prof. dr Milorad Mirilović

Urednik:

Prof. dr Vladimir Dimitrijević

Tehnička obrada: doc. dr Branko Suvajdžić i doc. dr Branislav Vejnović

Štampa: Naučna KMD, Beograd, 2024.

Tiraž: 500 primeraka

ISBN 978-86-83115-54-9

Mi
Vu
ZN
Ma
Ka
NA
Ka
Dr.
ME
FA
VI
Ka
SP
Jel
Br
PR
BR

Bo
EP
Zo
De
Ža
OT
Lju
Mi
ST
M
Pe
H
SI
D
N
ŠI
D
N
S

TEMATSKO ZASEDANJE IV / PLENARY SESSION IV
BEZBEDNOST I KVALITET HRANE ŽIVOTINJSKOG POREKLA
SAFETY AND QUALITY OF FOOD OF ANIMAL ORIGIN

Tamara Bošković, Biljana Merdović, Ljiljana Ivanjac: KATEGORIZACIJA OBJEKATA ZA HRANU ŽIVOTINJSKOG POREKLA U ODNOSU NA ISPUNJENJENOST USLOVA HIGIJENE HRANE	215
Saša Vasilev, Branko Suvajdžić, Neđeljko Karabasil, Milorad Mirilović, Ljiljana Sabljić, Ivana Mitić, Dragan Vasilev: KONTROLA KVALITETA PREGLEDA MESA METODOM VEŠTAČKE DIGESTIJE ZBIRNIH UZORAKA NA PRISUSTVO LARVI <i>TRICHINELLA</i>	217
Jasna Kureljušić, Jelena Petković, Svetlana Mrkovački, Jelena Krasić, Miroslav Dabić, Dragan Vasilev, Radoslava Savić Radovanović: PROCENA JAVNO-ZDRAVSTVENOG RIZIKA U POGLEDU PRISUSTVA AFLATOKSINA M1 U MLEKU ZA POTROŠAČE U SRBIJI	219
Marija Starčević, Radivoje Anđelković, Oliver Stošić, Jelena Ćuk, Nataša Glamočlija, Milica Laudanović, Milan Ž. Baltić: NUTRITIVNA VREDNOST MESA JELENSKE DIVLJAČI	230
Marija Kovandžić, Jasna Đorđević, Tijana Ledina, Snežana Bulajić: PRISUSTVO BETA - LAKTAMAZA PROŠIRENOG SPEKTRA (ESBL) PRODUKUJUĆIH SOJEVA <i>ENTEROBACTERIACEAE</i> NA FARMAMA MUZNIH KRAVA	242
Đorđe Pajičić, Nevena Grković, Milica Glišić, Branko Suvajdžić, Neđeljko Karabasil, Nikola Čobanović: JESTIVI INSEKTI KAO ALTERNATIVNI IZVOR PROTEINA U PROIZVODIMA OD MESA - PREDNOSTI I MANE	248

TEMATSKO ZASEDANJE V / PLENARY SESSION V
RAZLIČITI KLINIČKI ASPEKTI U DIJAGNOSTICI BOLESTI MALIH ŽIVOTINJA,
PTICA I DIVLJAČI
DIFFERENT CLINICAL ASPECTS IN THE DIAGNOSIS OF DISEASES IN SMALL ANIMALS, BIRDS, AND WILDLIFE

Jelena Francuski Andrić, Lazar Karić, Predrag Stepanović, Mirjana Lazarević-Macanović, Kristina Spariosu, Milena Radaković, Milica Kovačević Filipović: ZNAČAJ PREGLEDA TKIVNIH IZLIVA KOD PASA I MAČAKA	257
Mirjana Lazarević-Macanović, Nikola Krstić, Marko Jumake Mitrović, Anastasija Todorović, Jelena Francuski Andrić, Lazar Karić, Predrag Stepanović: ZNAČAJ PRIMENE RADIOLOŠKIH METODA PREGLEDA U DIJAGNOSTICI EFUZIJA KOD PASA I MAČAKA	267
Lazar Karić, Jelena Francuski Andrić, Mirjana Lazarević-Macanović, Predrag Stepanović: KLINIČKE MANIFESTACIJE I PRIMENA ULTRAZVUKA U DIJAGNOSTICI I PROCENI TORAKALNIH EFUZIJA KOD PASA I MAČAKA	279
Ivan Jevtić: LAPAROSKOPSKA HOLECISTEKTOMIJA KOD PASA	284
Velimir Mikalački, Tatjana Vujić, Milijana Mačuzić, Žarko Mikalački: PRIKAZ SLUČAJA „PRETKOMORNI DEFEKT SEPTUMA PSA“	287
Milena Đorđević, Nikola Cukić, Ivana Nešić, Miloš Blagojević, Dejana Ćupić Miladinović: PAROGOVI OBIČNOG JELENA	294
Dejana Ćupić Miladinović, Romel Veleš, Miloš Blagojević, Ivana Nešić, Nikola Cukić, Saša Ivanović, Milena Đorđević: UTICAJ ANATOMSKIH KARAKTERISTIKA PTICA NA PRIMENU LEKOVA	298

**KONTROLA KVALITETA PREGLEDA MESA METODOM VEŠTAČKE DIGESTIJE
ZBIRNIH UZORAKA NA PRISUSTVO LARVI *TRICHINELLA***

**Saša Vasilev^{1*}, Branko Suvajdžić², Nedeljko Karabasil², Milorad Mirilović²,
Ljiljana Sabljčić¹, Ivana Mitić¹, Dragan Vasilev²**

¹ Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Univerzitet u Beogradu
Republika Srbija

² Katedra za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog porekla, Fakultet
veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Republika Srbija

*e-mail kontakt osobe: svasilev@inep.co.rs

Kratak sadržaj

Rast ljudske populacije u svetu nameće potrebu za obezbeđenjem velike količine kvalitetne i zdravstveno bezbedne hrane kako bi je bilo dovoljno sve stanovnike. Jedan od važnih izvora hrane za ljude su proteini životinjskog porekla. Stočarstvo kao važnu granu ljudske delatnosti, između ostalog, ugrožavaju i različite bolesti. Bolesti životinja ne samo da utiču na same životinje i njihove proizvodne karakteristike, već i na javno zdravlje. Naime, divlje i domaće životinje mogu oboleti od bolesti koje se mogu preneti na ljude, i koje se označavaju kao zoonoze. Neke od zoonotskih bolesti nastaju pod uticajem parazita, pri čemu se posebna pažnja kod nas i u svetu poklanja trihinelozu, bolesti koju izazivaju parazitske nematode iz roda *Trichinella*. Ova bolest nastaje posle unošenja u organizam mesa koje sadrži infektivne larve trihinelu i predstavlja ozbiljan rizik po ljudsko zdravlje. Međutim, životinje zaražene trihinelom, osim u težim slučajevima, ne pokazuju kliničke znake, i kod životinja govorimo o infekciji trihinelom. Životinje se mogu zaraziti konzumiranjem drugih životinja ili njihovih leševa, u čijim se mišićima nalaze larve trihinelu ili unošenjem termički netretiranih pomija koje sadrže zaraženo meso. Rod *Trichinella* obuhvata vrste koje stvaraju kapsulu (*T. spiralis*, *T. nativa*, *T. britovi*, *T. murrelli*, *T. nelsoni*, *T. patagoniensis* i *T. chanchalensis*) i vrste koje ne stvaraju kapsulu (*T. pseudospiralis*, *T. papuae* i *T. zimbabvensis*) kao i tri genotipa (*Trichinella* T6, T8 i T9). Ove nematode se nalaze širom sveta i mogu inficirati domaće i divlje životinje, a prenose se u domaćem i silvatičnom ciklusu. Danas znamo da su u Srbiji prisutne *T. spiralis* i *T. britovi* dok su u Evropi prisutne četiri vrste trihinele (*T. spiralis*, *T. britovi*, *T. pseudospiralis* i *T. nativa*) Zbog zaštite ljudskog zdravlja ali i radi prekidanja širenja ovog parazita u prirodi, najpre je uveden u veterinarsku praksu pregled na prisustvo larvi trihinelu metodom kompresije. Ova dobra metoda ima svoja ograničenja i zato su razvijane nove, senzitivnije metode, a danas se kao zlatni standard za otkrivanje prisustva larvi trihinelu u mesu smatra metoda veštačke digestije pomoću magnetne mešalice. Ova metoda je u veterinarsku praksu Srbije uvedena još 1984 godine. Kao i u drugim oblastima ljudskog rada i kod pregleda mesa na prisustvo larvi trihinelu izuzetno je važna kontrola kvaliteta rada. Po propisima Republike Srbije od 2022 obavezno je za sve laboratorije koje vrše pregled mesa na prisustvo larvi trihinele učešće u proverama kvaliteta rada koje

35. SAVETOVANJE VETERINARA SRBIJE

organizuje Nacionalna referentna laboratorija za otkrivanje larvi trihinele u mesu zivotinja (NRLT), što je proisteklo kao rezultat usklađivanja naših propisa sa propisima Evropske unije. U zemljama Evropske unije redovno se sprovode kontrole kvaliteta pregleda uzoraka mesa (*Proficiency test - PT*) na prisustvo larvi *Trichinella*, a u ovim proverama učestvuju sve laboratorije u kojima se koristi metod veštačke digestije mesa. Prvu ovakvu proveru u Srbiji uspešno je organizovao INEP, 2017 godine, i od tada se redovno sprovode. Fakultet veterinarske medicine u Beogradu kao „*PT provider*“ organizuje redovno ovakve kontrole od početka 2022 godine. Krajem 2022 godine INEP je ponovo od strane Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, Uprave za veterinu imenovan kao NRLT, i sprovodi sve aktivnosti predviđene propisima. Iskustva INEP-a i Fakulteta veterinarske medicine pokazuju da redovno učešće u eksternim kontrolama kvaliteta pregleda mesa metodom veštačke digestije dovodi do postizanja boljih rezultata laboratorija kroz vreme i time bolje zaštite potrošača. Potrebno je da u skladu sa propisima, sve laboratorije koje se bave pregledom mesa na prisustvo larvi trihinele u mesu učestvuju u ovakvim proverama najmanje jednom godišnje, kao i vanredno kad god imaju novog člana tima. Preporučljivo je u cilju treninga korišćenje referentnog materijala (larve trihinele u alkoholu), i probnih „*PT*“ uzoraka. Takođe, potrebno je da i laboratorije koje u svom radu koriste metodu kompresije učestvuju u odgovarajućem „*PT*“.

Cljučne reči: Srbija, *Trichinella*, Proficiency test

ZAHVALNICA

Rad je podržan sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovori broj 451-03-66/2024-03/200019 i 451-03-66/2024-03/200143).

Kra
Afla
obič
mut
(AFI
AFB
izluč
Cilj
tern
gran
uzor
zaht
AFM
dete
VSI
Jago
ispit
gran
Klju
UVC
Afla
istra
epid
nep
kiki
rezu
sar/
tem